

NO-DO i el retaule del Sant Esperit de Terrassa

El NO-DO (acrònim de 'noticiaris i documentals') era un noticiari que es va produir i editar a partir de l'Ordre ministerial de l'1 de gener de 1943, i era obligat projectar-lo abans de cada emissió cinematogràfica de caràcter públic. A partir d'aleshores, i fins al 1981, se n'estrenava un de nou cada dilluns que oferia continguts de caràcter polític, social i cultural molt diversos, fonamentalment, amb l'objectiu d'enaltir la figura de Franco i el seu règim.

Aquest noticiari depenia del Servicio Nacional de Propaganda i del Departamento Nacional de Cinematografía i estava sotmès a la Junta Superior de Censura. NO-DO desplaçava normalment un equip molt reduït de persones per cobrir les notícies: un operador i el seu ajudant, un tècnic de so i un conductor.

El pintor Antoni Vila i Arrufat, a la dreta, explicant l'estructura del projecte per al nou retaule del Sant Esperit

Fotograma del noticiari NO-DO, número 54 A, any II, del 10 de gener de 1944, minut 2:33

En l'edició número 54A, any II, del 10 de gener de 1944, el reportatge d'un minut de durada amb el títol de *Reconstrucción. El retablo barroco de la parroquia del Santo Espiritu de Tarrasa* es dedicava a l'execució del nou retaule que l'arquitecte Lluís Bonet i Garí (El Cros, Argentona, 5 d'agost de 1893 — Barcelona, 30 de gener de 1993), l'escultor Enric Monjo i Garriga (Vilassar de Mar, 11 de febrer de 1895 — Barcelona, 2 d'octubre de 1976) i el pintor Antoni Vila i Arufat (Sabadell, 20 d'octubre de 1894 — Barcelona, 18 de setembre de 1989) estaven realitzant per al Sant Esperit de Terrassa.

Aquest projecte els havia estat adjudicat el 21 d'octubre de 1941, per la Junta d'Obres de la parròquia del Sant Esperit, entre deu propostes més presentades al concurs convocat el 1940. Era el mateix mes i any que Enric Monjo també obtingué l'adjudicació escultòrica del retaule de la basílica del Pi de Barcelona, per al qual pretenia desenvolupar el tema de l'Epifania.

Enric Monjo treballant en una de les imatges del retaule del Sant Esperit

Fotograma del noticiari NO-DO, número 54 A, any II, del 10 de gener de 1944, minut 2:56

En un primer moment, el certamen terrassenc fou declarat desert i la resolució final no va estar exempta de certa polèmica, tal com explico a la pàgina 35 i següents del meu llibre *Tessel·la a tessell·a. Els mosaïcistes*

del Taller de Sant-Yago Padrós, editat el 2010 per la Fundació Torre del Palau.

Prèviament a la resolució de l'adjudicació, l'agost de 1941, aquest grup d'artistes havia presentant al Palau de la Virreina el seu projecte, en una exposició dedicada a l'art català. Es van preocupar de convocar la premsa i van procurar fer-se una fotografia amb el bisbe de Barcelona, Miguel de los Santos Díaz Gómara (Fitero, 5 de juliol de 1885 — Cartagena, 7 de gener de 1949), i varen aconseguir que aquesta instantània es publicués a la revista *Destino*, fet que sembla que va ajudar decisivament a aconseguir que se'ls adjudiqués la realització del projecte del Sant Esperit.

A partir del minut 2:31, el citat NO-DO informa que la Junta d'Obres de la parròquia del Sant Esperit havia ordenat la reconstrucció de l'antic retaule barroc, obra realitzada el 1699 per l'escultor Joan Mompeó (Barcelona, 1665 — 1726),

Detall escultòric del nou retaule del Sant Esperit

Fotograma del noticiari NO-DO, número 54 A, any II, del 10 de gener de 1944, minut 3:10

que va ser cremat completament el 21 de juliol de 1936. Per tant, en aquest cas, no es tractava d'una reconstrucció, sinó d'una completa substitució.

Fonamentalment, les imatges del noticiari mostren com Enric Monjo i els seus ajudants executen la seva feina, i s'enumeren els materials i les tècniques emprades: alabastre, noguera, daurats i policromia.

L'any anterior al reportatge fílmic, el 25 de gener de 1943, al Saló d'Actes de l'Institut Industrial es van exposar els dissenys, dibuixos i elements d'aquest retaule, i es va donar una rellevància màxima als del baldaquí de l'altar. L'exposició fou inaugurada pel governador civil i cap provincial del Movimiento, i per diverses autoritats i jerarquies terrassenques.

A finals d'aquell mateix 1943, Enric Monjo i Antoni Vila es van fer càrrec també de la decoració del pòrtic i l'antesala del cambril de la Verge del monestir benedictí de Montserrat.

El juny de 1956, l'Ajuntament de Terrassa decidí atorgar als artistes involucrats la Medalla de la Ciutat i, el 6 de juliol de 1958, fou inaugurat el retaule amb un solemne ofici pontifical al qual van assistir el bisbe d'Astorga, Josep Castelltort i Soubeyre (Igualada, 21 de març de 1899 — Astorga, 18 d'agost de 1960), i el de Cartagena, Ramon Sanahuja i Marcé (Banyeres, Tarragona, 21 de desembre de 1890 — Cerdanyola, 9 d'agost de 1970), els quals, abans d'exercir aquestes dignitats havien estat arxiprestes de Terrassa.

Aplicació dels daurats al retaule del Sant Esperit

Fotograma del noticiari NO-DO, número 54 A, any II, del 10 de gener de 1944, minut 3:30

Ana Fernández Álvarez
anacampanadas@gmail.com